

КОНСТАНТИН КОНСТАНТИНОВ ПРАЗНИКЪТ

chitanka.info

В тая душна вечер кръгозорът пламти, нашироко в пъстри блясъци, като огромен, спокоен пожар. Автобуси, таксите, частни коли спират до белите колони на входа и изгърсват купчини хора. От дупките на метрото се точат други върволици. Една безбройна тълпа, смаяна от възторг, се разлива из лабиринта на улички, алеи и пътеки. Това е Изложението, Празникът, всекивечерният апотеоз на светлини, води, краски и благоухания, който тържествува през година, две, три ту в един, ту в друг край на Париж. Все едно дали това е „Конкорд“, или „Венсан“, или „Шан дьо Марс“. Декорите се сменят, утре по-нови, по-чудновати от днес, но същината остава. Бели палати, изискани и стройни, чуждоземни дворци, изпъстрени с всички багри на земята, пагоди, минарета и мачти, сламени покриви и стъклени веранди, храмове отпреди двадесет века, патинирани от времето, черни, жълти и мургави хора в бурнуси, кимоно и полуголи, от които лъхат тежки екзотични парфюми. Едно меко шуртене на водоскоци се смесва с мълвежа на тълпата, а подвижните очи на прожекторите и самосветещите дървеса и колони правят от тия вечери едно истинско чудо.

Денем, когато нещата са по-малко измамни и по-брутални, мястото има по-друг вид. Тук-там прозира ефемерната същност на сградите, натъкмената ефектност на езерцата и растенията и трескавият гърмол на града иде по-отчетлив, за да разкъса навремени екзотичния мир на тия пространства. Затова пък вечер вълшебството стига до пароксизъм.

... След три месеца, когато от Атлантика задуха мокрият леден вятър, когато над Париж се занижат къси дни на ситен дъжд, на печки пред кафенетата, на лампи, запалени от два часа следобед, от всичкия този блясък ще остане само земята, винаги същата, сега измърсена и разровена, като след катастрофа. Хиляди влакове ще отнесат гостите отново в техните чужди краища по всичките меридиани на земята, истинските туземци ще отплуват към своите далечни страни, а другите, фалшивите, ще свалят колониалните си костюми, за да викат по „Клиши“ и „Монпарнас“ нови любопитни за други сензации... Но Празникът ще остане в паметта на всички, които са го зърнали, макар за миг: и на тоя старец, който клати недоволно глава — „Ах, на какво прилича това! Може ли да се сравни с Изложението от 1900 година!...“

— и на тая баба, която ме блъска и бърза да пипне ствола на истинско акажу и да седне на изсечената от него скамейка...

Препълненият подземен влак ни отнася отново към черния полузаспал град и ни изхвърля при входа на древната улица „Муфтар“. Изкривени, насечени, зловонни домове, полускрити от сянката, събират глави горе. Долу само някоя котка прекосява черния асфалт и тук-там блещукат очите на сбутани бистра. Работният народ, който изпълва тоя край, спи вече. Само там, в дъното, свети повече и весела глъчка кънти наоколо.

На малкото площадче, затворено като кладенец, е вдигната естрада, окичена с книжни фенери. Една цигулка и една хармоника люшкат стар, сега отново излязъл на мода валс. Няколко двойки, момичета в басмени рокли и момчета с каскети, се въртят пред кафенето и един гарсон разнося бира по масите. Някакъв квартален празник на енориашите от срещната църква или може би на зарзаватчиите от махалата, или — на девойчетата, които днес са приели своето първо причастие. Една проста, но пълна радост за ония, които утре ще понесат за първото метро своите вързопчета към фабриките на предградията.

Часовникът на „Сент Женевиер“ избива дванайсет. Хармониката гръмва още по-лудо, младите скачат на изпроводяк, старите и децата се прибират.

От моята стая на шестия етаж гледам насреща, през няколкото метра, които ме делят от другата стена на улицата, как пламват тук-там петролните лампи в тия дупки под покривите, в тия клетки с един прозорец — люкарна, на който виси прането, кошницата със зеленчук и кутията за смет. В тия жилища от една стая за четири-пет души, отдето се вижда само срещният покрив и парче небе и дето все пак се съзира нещо като бюфет с две-три пъстри чинии и една изкривена кръгла маса. Сега бащата, по ръкави, допушва на прозореца своята лула и милва по главата малкия син, облегнат на решетката. В очите на мъжа свети спокойна сериозност, умора и доволство. Денят мина, слава богу, добре. Всички са здрави, хапнаха, почерпиха се, повеселиха се... Какво повече е нужно? В тия няколко квадратни метра е затворен целият негов живот, целият свят, смисълът на вселената. Може би той

именно е градил ония приказни дворци, кули и водоскоци, които греят всяка нощ край Сена. Що от туй? Той не познава болнавата носталгия и жажда на нашите преситени души. Хора — не са ли все същите те — черни, жълти, червени или бели? Изток, юг, север — други неизвестни още земи — или тук, в порутената мансарда на улица „Муфтар“ — не е ли все едно в края на краищата, когато е въпрос за човешкото сърце и за неговото малко, неповторимо щастие?... Той изтърсва лулата си, взема кафеза с канарчето и влиза в стаята. После угася лампата и прекъсва моите нощни, безредни и непотребни философии...

1931

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.